

LEADER

ACTIEPLAN

Lokale ontwikkelingsstrategie Vlaamse Ardennen tot Dender

2023-2027

Medegefinancierd door
de Europese Unie

provincie
Oost-Vlaanderen

INHOUD

1 AFBAKENING VAN HET LEADER-GEBIED

p4

2 HET ACTIEPLAN

p5

SD 1 De Vlaamse Ardennen wil een kwaliteitsvol landschap behouden, beheren en creëren

p7 **OD 1.** Het bodem- en water- en luchtsysteem als uitgangspunt om landschap en landbouw klimaatbestendig te maken

p8 **OD 2.** Groenblauwe netwerken worden zowel in de open ruimte als in de bebouwde omgeving opgezet en met elkaar verbonden

SD 2 De land- en tuinbouw in de Vlaamse Ardennen is leefbaar en duurzaam, en biedt ruimte voor lokale productie en consumptie

p10 **OD 3.** Partnerschappen ondersteunen die landbouw en natuur nauwer verweven in het landschap

p10 **OD 4.** Duurzame landbouwverbreding stimuleren en uitdragen van lokale voedselstrategieën

SD 3 De Vlaamse Ardennen verhoogt de (be)leefbaarheid van de dorpen met respect voor de eigenheid van de leefomgeving en streekidentiteit

p13 **OD 5.** Bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid van dorpskernen

p14 **OD 6.** De beleving van de streekidentiteit verhogen voor inwoners en bezoekers

3 EEN PROJECT INDIENEN

p16 **3.1.** De oproep

p17 **3.2.** Soorten projecten

p18 **3.3.** Algemene aandachtspunten

p19 **3.4.** De LEADER-methode

INLEIDING

LEADER is een subsidiemaatregel uit het Europese Gemeenschappelijke Landbouwbeleid. Plattelandsbewoners, landbouwers, lokale besturen, verenigingen en ondernemers gaan daarbij samen aan de slag om hun plattelandsregio duurzaam te ontwikkelen. Ze doen dat via concrete projecten.

In elk LEADER-gebied vormt een selectie van lokale actoren (dit zijn zowel publieke instanties, middenveldorganisaties als private personen) een **Lokale Actiegroep (LAG)**. Deze groep heeft de verantwoordelijkheid en bijhorende financiële middelen om een Lokale Ontwikkelingsstrategie voor het gebied uit te denken en deze ook uit te voeren.

Dit document is een uittreksel van deze Lokale Ontwikkelingsstrategie voor LEADER Vlaamse Ardennen tot Dender 2023-2027, zoals die is ingediend voor goedkeuring op 31/05/2023.

Dit uittreksel begint met een korte duiding van het LEADER-gebied zelf. Daarna komt het actieplan, met de strategische en concrete operationele doelstellingen en acties. Dit actieplan vormt de basis om projecten te selecteren. Tot slot geeft het derde hoofdstuk kort wat praktische informatie over hoe je een project indient.

Het volledige kader en alle uitgebreide informatie vind je terug in de Lokale Ontwikkelingsstrategie voor de Vlaamse Ardennen tot Dender, op www.leaderoostvlaanderen.be.

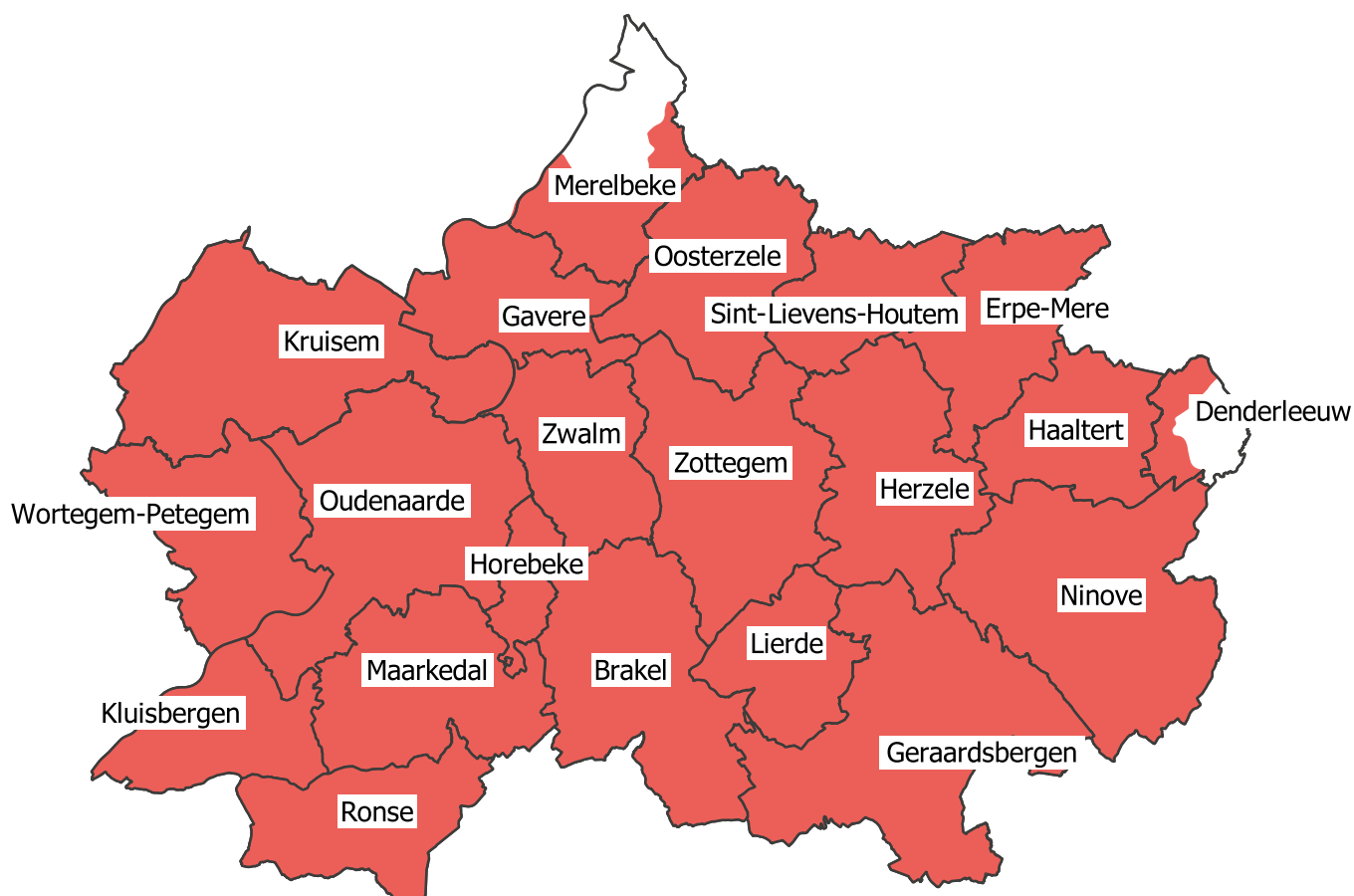
1 AFBAKENING VAN HET LEADER-GEBIED

Het gebied Vlaamse Ardennen tot Dender is een heuvelachtige streek in het zuiden van de Provincie Oost-Vlaanderen en wordt gekenmerkt door een kleinschalig, reliëfrijk landschap met bossen, kouters en graslanden doorweven met kleine landschapselementen. Er zijn tal van bronnen, karaktervolle dorpjes, familiale landbouwbedrijven, water- en windmolens te vinden.

Voor het LEADER-gebied maken we een zinvol geheel bestaande uit **21 gemeenten**: Kruisem, Wortegem-Petegem, Kluisbergen, Maarkedal, Zwalm, Horebeke, Brakel, Lierde, Oosterzele, Geraardsbergen, Herzele, Sint-Lievens-Houtem, Ninove, Ronse, Oudenaarde, Zottegem, Gavere, Merelbeke, Haaltert, Erpe-Mere en Denderleeuw.

De grootstad Gent en centrumstad Aalst maken geen deel uit van het LEADER-gebied.

In vergelijking met de vorige LEADER-periode is dit gebied uitgebreid met 5 nieuwe gemeenten: Ninove, Erpe-Mere, Haaltert, Merelbeke (excl. de deelgemeente Merelbeke) en Denderleeuw (excl. de deelgemeente Denderleeuw).

Kaart van het LEADER-gebied Vlaamse Ardennen tot Dender

2 HET ACTIEPLAN

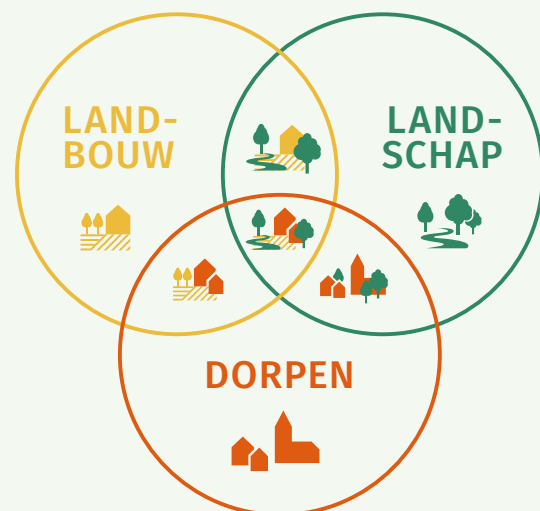
De missie van LEADER Vlaamse Ardennen tot Dender is de **(be)leefbaarheid van het platteland verhogen** en inzetten op een toekomstgericht platteland.

Omdat een eenduidige definitie van 'het platteland' ontbreekt, wordt gekozen voor een benadering met drie **bouwstenen**: landschap - landbouw - dorpen. In de plattelandscontext zijn het landschap, de landbouwproductie en leefbare dorpen nauw met elkaar verbonden. Landbouw en landschap hebben een duidelijke relatie gezien het landschap meebepaald wordt door het agrarisch gebruik en vice versa. Het landschap komt vaak tot nauw aan de rand van de dorpen en landbouwers maken ook deel uit van de dorpsgemeenschap. Ingrepen in het ene hebben ook vaak effecten op het andere thema. Deze verwevenheid is ook weerspiegeld in het actieplan door te kiezen voor geïntegreerde en multi-sectorale doelstellingen waar mogelijk.

Bovendien speelt **streekidentiteit** een cruciale rol in de gebiedsgerichte benadering van LEADER. Het is het geheel van karakteristieke kenmerken die voor verbondenheid zorgen en die een streek onderscheiden van andere streken. Zowel ruimtelijke kenmerken (landschap, fauna en flora en erfgoed) als economisch-functionele kenmerken (landbouw, recreatie en natuurbeheer) en sociaal-culturele kenmerken (gemeenschap, tradities en gebruiken) spelen mee bij het tot stand komen van een identiteit van een streek.

Streekidentiteit zorgt voor de samenhang en overlap van de bouwstenen.

In het actieplan werd gekozen voor drie **strategische doelstellingen** die verwijzen naar de bouwstenen van het platteland: landschapskwaliteit - landbouw - leefbare en levendige dorpen. De strategische doelstellingen geven aan waar de Lokale Actiegroep naar toe wil met de streek. Onder de strategische doelstellingen worden een aantal **operationele doelstellingen** geformuleerd. Deze geven aan hoe de LAG de strategie wil bereiken. Nog concreter worden onder elke operationele doelstelling acties genoemd. De LAG geeft prioriteit aan projecten die uitvoering aan deze acties geven. Echter wil de LAG creativiteit en eigen ideeën niet tegenhouden en geeft daarom promotoren de mogelijkheid andere innovatieve ideeën uit te werken als ze bijdragen aan een van de beschreven doelstellingen.

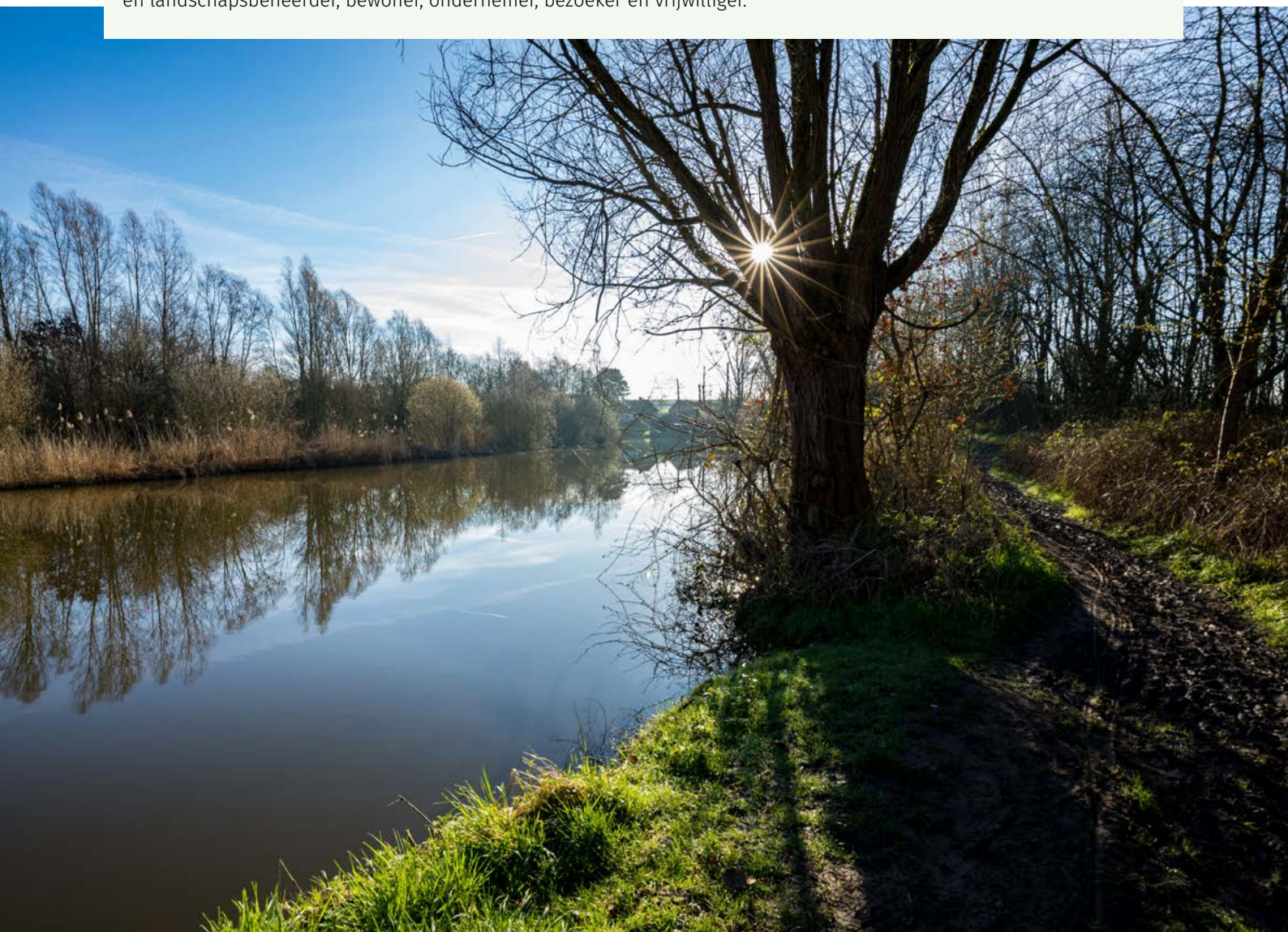
SD 1 De Vlaamse Ardennen wil een kwaliteitsvol landschap behouden, beheren en creëren

Het LEADER-gebied Vlaamse Ardennen tot Dender wordt gekenmerkt door een uniek en kleinschalig agrarisch landschap met houtkanten, hagen, bomenrijen en graslanden maar ook grote open kouters, naast de vele bronnen en de daaraan gekoppelde bronbossen. Daarom is het belangrijk deze typische landschapskenmerken te versterken om landbouw en natuur robuuster te maken. Dit maakt het landschap weerbaarder tegen klimaatverandering.

Biodiversiteit en bodem- en waterkwaliteit zijn basisvoorwaarden en indicatoren voor kwaliteit in landschap en open ruimte. Binnen dit thema worden dan ook doelstellingen geformuleerd om de biodiversiteit te verhogen, de bodemstructuur te verbeteren en een duurzaam waterbeleid te voeren.

Op die manier wil de Vlaamse Ardennen een kwaliteitsvol landschap behouden, beheren en creëren.

Dit vraagt bewustzijn, inzet en samenwerking van iedereen die actief is in het landschap: land- en tuinbouwer, natuur- en landschapsbeheerder, bewoner, ondernemer, bezoeker en vrijwilliger.

OD 1. Het bodem- en water- en luchtsysteem als uitgangspunt om landschap en landbouw klimaatbestendig te maken

In deze doelstelling wordt gefocust op de elementen van het fysisch-natuurlijk systeem.

Een gezonde **bodem** is onmisbaar voor de groei en gezondheid van gewassen. Finaal heeft het bodemleven dus ook een belangrijke impact op het landschap. Aandacht voor bodemkwaliteit door duurzaam bodembeheer blijft een belangrijk aandachtspunt, in het belang van landbouwers, van voedsel en van het landschap. Een gezonde bodem hangt vaak samen met het organische koolstofgehalte. Landbouwers kunnen hieraan bijdragen door carbon farming.

Een gezonde bodem moet ook over voldoende **water** beschikken. Het is belangrijk om de gebieden die (tijdelijk) water kunnen vasthouden maximaal te ondersteunen en te versterken zodat er bij droogte voldoende water beschikbaar is (bevoorrading) en er bij hevige regenbuien minder kans is op overstromingen (waterbuffering). Daarnaast is het ook belangrijk om de waterkwaliteit te verbeteren. Lokale adaptatiemaatregelen laten toe om specifieke regionale kwetsbaarheden op te vangen zoals de bodemerrosiegevoeligheid in het hellende landschap van de Vlaamse Ardennen.

Betreft luchtkwaliteit wordt verwezen naar verschillende locaties in het zuidelijk deel van de Vlaamse Ardennen die gevoelig zijn voor de nieuwe PAS-regelgeving.

Actie 1.1: Landbouwers sensibiliseren over het belang van goede bodemstructuur en experimenteren met technieken die toepasbaar zijn in de praktijk van een landbouwbedrijf

- Carbon farming: biomassa uit landschapsbeheer inzetten als koolstofbron, grasland aangepast beheren, agroforestry...
- Naast opbouw van extra koolstof in de bodem bestaan er ook technieken die de natuurlijke afbraak van koolstof afremmen: niet-kerende grondbewerkingen, verdichting tegengaan...

Actie 1.2: Het opwaarderen van het water- en luchtsysteem

- Te veel aan water een plek geven: waterbergend vermogen van o.a. Schelde- en Dendervallei vergroten door het (her) ontwikkelen van natte (natuur)gebieden zodat de natuurlijke sponsfunctie van deze gebieden wordt hersteld. Dit bevordert de aanvulling van het grondwatersysteem en kan tot een hogere droogteresistentie van deze gebieden leiden.
- Watertekort voorkomen: ophouden van water uit de waterloop afstemmen met het normaal functioneren van de waterloop; overtollig oppervlaktewater ter beschikking stellen van gebruikers met een watervraag, bv. stimuleren van kleinschalige maatregelen voor vertraagde afvoer op grachten; inzetten op het verruwen van het landschap en kleinschalige wateropvang door het creëren van kleinschalige landschapselementen die de wateropvang bevorderen en de afstroming vertragen.
- Werken rond waterkwaliteit: vermijden van vervuiling van oppervlaktewater, bv. sensibiliseren van landbouwers, de aanleg van gezamenlijke vulplaatsen, oplossingen voor het spoelen van spuittoestellen, opvang van erfsappen...

OD 2. Groenblauwe netwerken worden zowel in de open ruimte als in de bebouwde omgeving opgezet en met elkaar verbonden

De natuur in de Vlaamse Ardennen is veelal versnipperd. Groenblauwe netwerken creëren, betekent dat we natuurverbinding en landschapsontwikkeling realiseren door een fijnmazig netwerk van groene, agrarische en blauwe elementen. Het realiseren van deze stepping stones zijn essentieel om de biodiversiteit te kunnen verhogen.

De valleigebieden van de Schelde en de Dender springen hier in het oog, samen met de bosverbindingen in het zuiden van de Vlaamse Ardennen. Daarnaast is het ook belangrijk groenblauwe verbindingen door te trekken in de kernen.

Op verschillende plaatsen bieden zich koppelkansen aan om veilige en aangename verbindingen te maken voor voetgangers en fietsers maar tegelijkertijd kunnen dit ook belangrijke corridors zijn voor planten en dieren. Goed beheerde bermen beschermen bovendien tegen erosie.

Door de opzet van lokale (gebieds-)coalities worden krachten, instrumenten en initiatieven gebundeld om samen groenblauwe netwerken te realiseren.

Actie 2.1: Verbindende landschapselementen realiseren en kwalitatief beheren

- Kleine landschapselementen realiseren zoals hagen, bomenrijen, poelen, dreven...in groene gebieden en in landbouwgebied
- Experimenteren met nieuwe beheertechnieken en/of -structuren voor landschapsonderhoud
- Herstel en verbinden van (perceels)grachten en ecologisch beheer van oevers

Actie 2.2: Groenblauwe elementen binnenbrengen in de kernen

- Groene ontmoetingsplekjes voorzien in de dorpen waarbij water opnieuw meer ruimte krijgt, zowel via recreatie, als via buffering en infiltratie
- Opwaarderen trage wegenennetwerk, inrichten van (rest)zones voor speelnatuur, tijdelijke natuur, kleine wildernissen
- Inrichten van meer natuurinclusieve tuinen, tegelwippen...

Actie 2.3: Verhogen van kennis over en betrokkenheid bij het streekeigen groen, natuur, biodiversiteit en landschap

Deze kennis is belangrijk voor zowel inwoners, groenmedewerkers, tuinaannemers...

- Specifieke acties voor fauna (bv. wilde bestuivers) die een rol spelen in het verhogen van de biodiversiteit of voor soorten die het moeilijk hebben (bv. egels, vleermuizen...)
- Inzetten op soortenbeheer gericht op de bescherming en het behoud van verschillende (beschermde) soorten die in het gebied voorkomen (bv. de rivierdonderpad, kamsalamander...)
- Innovatieve initiatieven en (proef-)projecten ter bestrijding van invasieve exoten, zowel fauna als flora, bv. Aziatische hoornaar, Japanse duizendknoop...

SD2 De land- en tuinbouw in de Vlaamse Ardennen is leefbaar en duurzaam, en biedt ruimte voor lokale productie en consumptie

Het LEADER-gebied Vlaamse Ardennen tot Dender heeft een overwegend kleinschalig agrarisch landschap met een kenmerkende verwevenheid van het landschap en gemengde landbouwvoering op graslanden en akkers. De omgeving is uiteraard de bepalende factor van hoe er aan landbouwactiviteiten kan worden gedaan. Omgekeerd bepalen de landbouwactiviteiten ook vaak de typische kernmerken van het cultuurlandschap. Landbouwers staan echter voor een grote uitdaging om rendabel te blijven en tegelijk bij te dragen aan de kwaliteit van het landschap.

De globale ambitie waar LEADER wil op inzetten is een leefbare en toekomstgerichte land- en tuinbouw met ruimte voor **lokale productie** en **consumptie**. Er wordt ook samen gewerkt aan innovatieve oplossingen om het voedselsysteem te verduurzamen.

Leefbaarheid vergt juiste inzichten en samenwerkingen binnen de voedselketen. Ook nieuwe en **duurzame (verdien) modellen** kunnen kansen bieden om de veerkracht van de landbouwsector te vergroten.

Tot slot kunnen **biomassaresten** beschouwd worden als een nieuwe grondstof. Door inzicht te krijgen in de toepassing en valorisatie kunnen biomassaresten, uit natuur- en landschapsbeheer maar ook van lokale land-, tuin- en bosbouw, lokaal hun meerwaarde gaan bewijzen.

OD 3. Partnerschappen ondersteunen die landbouw en natuur nauwer verweven in het landschap

Door samenwerking en partnerschappen over de sectoren heen, kunnen natuur en landbouw meer verweven worden, met aandacht voor het landschap en wederzijds begrip voor elkaar en hun werking. Landbouw kan ingezet worden als vormgever van het landschap d.m.v. een functionele mix en differentiatie door o.a. de realisatie van kleine landschapselementen zoals houtkanten of grasbufferstroken om erosie te voorkomen.

Bovendien zijn er tal van andere mogelijkheden zoals veeteelt te combineren met graslandbeheer, vruchtwisseling en droogtetolerante of natte teelten.

Verder moet er aandacht gaan naar het vergoeden van de landbouwers voor het beheer van het landschap.

Actie 3.1: Valoreren van biomassa-resten met aandacht voor circulariteit

- Activeren van bestaande landschapselementen en erfgoedlandschappen: de link maken tussen inrichting van het landschap en het oogsten van biomassa
- Directe koppeling maken tussen beheerplanning en valorisatie
- Duurzaam beheer: bv. collectief gebruik van machines, kennisdeling m.b.t. technieken en procedures
- Logistiek en opslag: de uitdaging is dat volumes aan biomassa verspreid aanwezig zijn in het landschap. Inzetten op vervoer en opslag is dus cruciaal. Biomassahubs kunnen hier bijdragen aan de organisatie en verdere opschaling.
- Lokale en regionale afzetmogelijkheden onderzoeken: eerder hoge verwerkingskosten staan niet in verhouding met de beperkte afzetmogelijkheden waardoor een economisch verdienmodel vaak nog niet haalbaar blijkt. Het verder optimaliseren van alle schakels in de keten en goede samenwerking (beheerders, gemeenten, landbouwers enz) kan hierin een meerwaarde betekenen.

Actie 3.2: Mogelijkheden onderzoeken en stimuleren voor een duurzamere landbouwtransitie

- Functionele agrobiodiversiteit en agro-ecologische praktijken (bv. akkerranden, bufferstroken en strokenteelt)
- Ketens opzetten voor (het introduceren van) nieuwe teelten en andere gewassen die geschikt zijn voor de regio, zoals bv. droogtetolerante teelten (quinoa, kikkererwt, rietzwenkgras, sorghum, luzerne), voornamelijk in het droogtegevoelige noordwesten
- Stimuleren van vernatting van weilanden in de valleigebieden, waar van toepassing
- Streekproducten ontwikkelen geënt op landschapselementen (sleedoorn, appels...)

OD 4. Duurzame landbouwverbreding stimuleren en uitdragen van lokale voedselstrategieën

Met deze doelstelling bevorderen we de lokale (voedsel)productie en -consumptie waarbij de lokale landbouwers en producenten betrokken worden en er een rechtstreekse band is tussen producent en consument, tussen boeren, burgers en ondernemers. Nieuwe samenwerkingsverbanden met aandacht voor maatwerk en ruimte voor een experimentele aanpak kunnen dit alles bevorderen.

Daarnaast beogen we de verbreding in de landbouwsector in de Vlaamse Ardennen te verduurzamen. Landbouwers kunnen begeleid worden in het proces van verbreding en verduurzaming. Het zoeken naar synergieën en samenwerking tussen verschillende ketenactoren en instanties kan hierbij helpen.

Verder is het ook belangrijk om de mogelijkheden voor synergiën tussen landbouw en recreatie te onderzoeken. Dit kan bijdragen aan meer duurzame landbouwsector en een versterking van de lokale economie. In de Vlaamse Ardennen kunnen bijvoorbeeld (het openen van) boerderijwinkels en hoevetoerisme verder ondersteund worden.

Ten slotte willen we ook inzetten op de verbinding tussen burgers en boeren om het landbouw verhaal bij een breder publiek brengen.

Actie 4.1: Uitvoering en promotie van lokale voedselstrategieën en korteketenprojecten

- Uitvoeren van concrete acties uit een lokale voedselstrategie: bv. een boerenmarkt opzetten, kennis rond lokale voeding bij sociale kansengroepen vergroten, starters ondersteunen die een logistiek project willen starten om zo de link tussen producent en consument te vereenvoudigen...
- Uitvoeren van een eetbare buurt: bv. een buurtboomgaard, een pluktuin waar bezoekers en boer samenwerken, een plukroute doorheen de gemeente waar verloren plekjes een lekkere invulling krijgen, een voedselbos bij een dagcentrum voor mensen met een beperking...

Omdat korte keten en voedselinitiatieven vaak floreren op bovenlokaal niveau, willen we ook inzetten op regionale samenwerking en hefboomprojecten die voor een multiplicatoreffect zorgen in de regio. Een bovenlokaal netwerk brengt verschillende actoren bijeen, bv. producenten met korte keten-initiatieven, lokale overheden binnen een bepaalde regio, landbouwers onderling of landbouwers en verwerkers, enz. Hierbij kan ook op zoek gegaan worden naar nieuwe synergiën rond duurzame voedselproductie en -consumptie.

- Strategische knooppunten voor logistieke voedselhubs: vanuit een overzicht op regionale schaal, wordt er gezocht naar strategisch slimme locaties en knooppunten om de opschaling van korte keten te ondersteunen. Nieuwe oplossingen kunnen zowel inzetten op locaties en faciliteiten voor voedselhubs, op innovatieve samenwerkingen als het ontsluiten van relevante kennis. Logistieke knooppunten kunnen bovendien ook interessante marktplaatsen worden en synergiën met andere doelstellingen realiseren, zoals circulariteit.
- Lokale verwerking van lokale producten en overschotten: naast de primaire sector is er ook een bloeiende verwerkende voedingssector actief in Oost-Vlaanderen. Deze willen we verder uitbouwen en in de kijker zetten. De focus ligt daarbij op het werken met lokale, duurzame ingrediënten en toeleveren van de lokale afzetmarkt. Daarbij worden ook nieuwe productinnovaties verkend, waarbij lokale reststromen verwerkt worden (denk maar aan bier dat wordt gemaakt van de restproducten van de mattentaarten)

Actie 4.2: Duurzame landbouwverbreding stimuleren

- Verbinding met toerisme en recreatie: bv. hoevetoerisme, boerderijwinkel, ontmoeting à la ferme
- Verbinding met zorg: zorgboerderijen. Deze actie mikt op projecten die verder gaan dan wat binnen het bestaande aanbod van Groene Zorg mogelijk is.
- Verbinding met de gemeenschap: gemeenschapslandbouw zoals pluktuinen, CSA-landbouw, voedselbossen, dorps- of stads(rand)boerderij
- Land- en tuinbouwbedrijven zetten in energieproductie en energie delen
- Landbouweducatie: een betere kennis over de landbouw zorgt voor een positievere imago

SD 3 De Vlaamse Ardennen verhoogt de (be)leefbaarheid van de dorpen met respect voor de eigenheid van de leefomgeving en streekidentiteit

Het LEADER-gebied Vlaamse Ardennen tot Dender bestaat uit enkele grotere historische steden en talrijke pittoreske dorpjes en gehuchten. Ingebed in het heuvelachtige landschap zijn ze erg verspreid aanwezig. De rust en aanwezigheid van groen vormen een grote aantrekkingskracht maar verminderde lokale voorzieningen vormt een grote uitdaging en kan een substantiële impact hebben op de sociale cohesie in een dorp.

Willen we de kernen leefbaar en beleefbaar houden, moet er ingezet worden op de inrichting van kwalitatieve publieke ruimte waar ontmoeten en het sociaal weefsel centraal staat. Belangrijk hierbij is dat er rekening gehouden wordt met de lokale identiteit en mogelijke erfgoedwaarde van de publieke ruimte en er aandacht is voor de **beeldkwaliteit**.

De aanwezigheid van **dienstverlening** is een andere belangrijke factor voor de leefbaarheid.

De vorm waarop bepaalde types voorzieningen wordt aangeboden is de afgelopen jaren sterk gewijzigd, mede omwille van een steeds verder evoluerende digitalisering.

Mobiliteit is een horizontale uitdaging op het platteland en is onlosmakelijk verbonden met de context van in de Vlaamse Ardennen, die gekenmerkt wordt door de afstanden tussen kernen en een eerder matige bereikbaarheid. Ook heel wat erfgoed ligt buiten het bereik van gebieden met een goede knooppuntwaarde.

OD 5. Bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid van dorpskernen

Om de dorpsidentiteit en de sociale cohesie van de Vlaamse Ardennen te versterken, wordt ingezet op een verhoogde ruimtelijke kwaliteit van de dorpskernen en vele kleinere gehuchten, steeds met respect voor eigenheid, historische context en schaal. Hierbij is het ook van belang om een meer kwalitatieve aansluiting te realiseren tussen dorpen en het omliggende landschap. Dorpen kunnen elkaar ook versterken door goede onderlinge verbindingen, relaties en wisselwerkingen.

Het is van belang om de leefbaarheid in de dorpen te garanderen en de publieke ruimte kwalitatief in te richten waarbij speciale aandacht wordt besteed aan toegankelijkheid en bereikbaarheid voor de meer kwetsbare doelgroepen.

Door participatief beleid van de lokale besturen te ondersteunen kunnen de inwoners nauwer betrokken worden bij de ontwikkeling van en dienstverlening in hun dorp.

Actie 5.1: Het inrichten van een kwalitatieve leefomgeving

- Opmaken van beeldkwaliteitsplannen of andere instrumenten (bv. een landschapstoets) om de ruimtelijke kwaliteit te garanderen, ook op bovenlokale schaal, bv. bij verdichtingsprojecten, herbestemming van erfgoedlocaties, aangepaste woontypes...
- Versterken van visievorming bij lokale besturen en het sensibiliseren van burgers, organisaties en beleidsmakers en hun medewerkers over kwalitatieve ruimtelijke processen. Bv. goede voorbeelden van duurzaamheid in waardevol erfgoed, instrumenten die inzicht geven in de historische context, aandacht voor de eigenheid van het dorp...
- Vrijwaren van doorzichten op het landschap en de aansluiten tussen het dorp en het landschap versterken

Actie 5.2: De dienstverlening en het voorzieningenniveau verbeteren

- Dorpsfaciliteiten bundelen op bereikbare locatie (buurtpunten) met aandacht voor toegankelijkheid
- Duurzaam en multifunctioneel (her)gebruik van gebouwen voor ontmoeting en ondernemerschap
- Initiatieven die dorpen helpen bij het opstellen van hun *SMART village* strategie: traditionele en nieuwe netwerken en diensten versterkt door middel van digitale technologieën en innovaties als kans om tot meer en betere voorzieningen te komen op het platteland

Actie 5.3: Duurzame mobiliteit stimuleren en vervoersarmoede op lokaal niveau aanpakken

- Stimuleren van deelsystemen voor auto's, (elektrische) fietsen, bakfietsen...
- Opzetten van systemen van goedkope taxi's of busjes als vervoer op maat
- Inzetten op multimodaal vervoer
- Acties rond gebruik van landelijk wegennetwerk
- Werken aan een zwerfvuilvrije omgeving

Actie 5.4: Dialoog tussen burger en lokaal bestuur realiseren

- De opstart van dorpsraden op het platteland ondersteunen
- Ondersteunen van participatief beleid gemeenten
- Participatief werken rond vergroening, energie...

OD 6. De beleving van de streekidentiteit verhogen voor inwoners en bezoekers

De Vlaamse Ardennen tot Dender is een prachtige streek waar natuur, landbouw en dorpen zijn verweven tot een uniek landschap met een grote verscheidenheid aan elementen en structuren. Hellingen en kasseien, rivieren, beekvalleien en bossen, open kouters en weilanden, dorpen en kapelletjes, hoeves en molens en evenementen en tradities zijn kenmerkende, streekeigen elementen waar deze regio voor bekend is. Toch is en blijft de streekidentiteit van de Vlaamse Ardennen nog ondergewaardeerd en wordt ze als geheel nog onvoldoende (h)erkend.

Door natuur, landbouw, materiaal en immaterieel erfgoed te herwaarderen, te behouden en waar mogelijk nog te versterken, kan de beeldkwaliteit, de leesbaarheid, de toegankelijkheid en de beleving van het landschap van de Vlaamse Ardennen in zijn geheel, naar een nog hoger niveau getild worden.

De streekidentiteit is het middel bij uitstek voor het creëren van een sterke verbondenheid met de inwoners in de streek en voor het verhogen van de toeristische aantrekkingskracht van de streek.

Actie 6.1: De streekidentiteit behouden en versterken

- Geïntegreerde aanpak voor het beschermen en herstellen van de streekeigen natuur- erfgoed- en landbouwelementen en -waarden
- Gemeentegrensoverschrijdende initiatieven beschermen en versterken van de beeldkwaliteit van Vlaanderens Mooiste Landschap
- Herbestemmen en activeren van erfgoedobjecten en monumenten
- Bevestigen en versterken van de rol van de landbouwer in het landschap/de open ruimte
- Informatieve, educatieve, recreatieve en toeristische initiatieven geven een meerwaarde aan de streekidentiteit en worden op een innovatieve wijze onder de aandacht gebracht van al haar gebruikers/bezoekers

Actie 6.2: De streekidentiteit opwaarderen en vertalen naar het brede publiek

- Nieuwe recreatieve en toeristische initiatieven ontwikkelen die een meerwaarde betekenen voor de streek
- Uitbouwen van netwerken en samenwerkingsverbanden rond streekidentiteit
- Het landschap ontsluiten met publieksgerichte activiteiten gericht op de behoeften en beleving van de bezoeker
- Kunstinitiatieven met het landschap als hoofdthema worden verenigd tot een regiobreed initiatief
- Vlaanderens Mooiste Landschap wordt in geuren en kleuren vertaald door de media- en perswereld
- Ontwikkelen van avontuurlijke outdoor activiteiten en meerdaagse toeristisch-recreatieve producten in het uitdagende landschap
- Cultureel erfgoed inzetten om een grotere verbondenheid teweeg te brengen bij de inwoners: participatief werken rond herstel en opwaardering van het natuurlijk en cultureel erfgoed van dorpen

Actie 6.3: Het landschap van de Vlaamse Ardennen op een kwaliteitsvolle manier ontsluiten, toegankelijk en bereikbaar maken

- Openstellen en ontsluiten van bijzondere bossen, parken, natuurgebieden en domeinen, met aandacht voor de draagkracht van het gebied
- Het openbaar vervoer en de multimodale aansluitingen in de regio worden beter afgestemd op de ontsluiting van het toeristisch aanbod in de streek
- Mensen die minder mobiel zijn, kunnen gebruik maken van aangepaste recreatieve producten
- Het streekonthaal wordt verder uitgebouwd met multifunctionele rust- en infopunten die de streekidentiteit versterken en waarbij vrijwilligerswerk maximaal wordt aangemoedigd
- Digitale toepassingen en -processen zoals datamanagement dragen bij tot de ontsluiting en beleving van de streekidentiteit en verhogen de kwaliteit van de customer journey
- Nieuwe vormen van toeristisch-recreatieve bewegwijzeringen zijn afgestemd op het landschap
- Visievorming rond gebruik van recreatieve plattelandswegen om conflicten tussen verschillende weggebruikers te voorkomen

3 EEN PROJECT INDIENEN

3.1. De oproep

Jaarlijks (2023-2027) lanceert de LAG een oproep tot het indienen van reguliere en koepelprojecten, met concrete data voor aanmelding en indiening. Daarnaast komen er ook aparte oproepen voor microprojecten en samenwerkingsprojecten.

Eerste projectidee

Elk project begint met een idee. Dit idee kan besproken worden met de LEADER-coördinator of LAG-lid van jouw gebied. Deze helpt nagaan of je idee past binnen de lokale ontwikkelingsstrategie (LOS) en de concrete oproep en ondersteunt je bij de verdere aanmelding.

Stap 1. Projectaanmelding

Je werkt je projectidee uit in een aanmeldingsformulier tegen de vooropgestelde deadline.

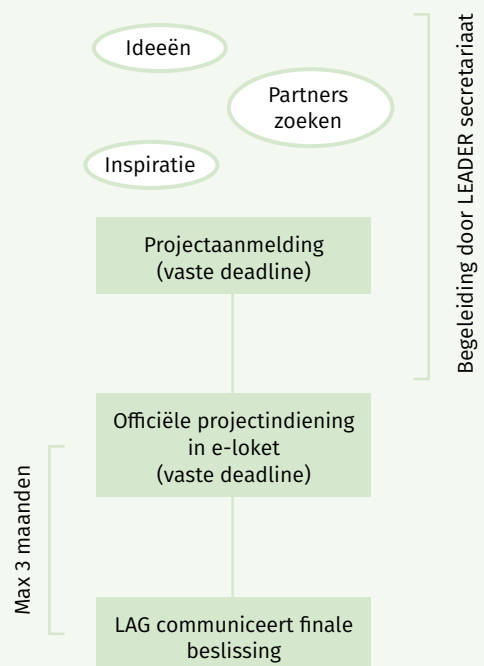
Je krijgt feedback van het LEADER-secretariaat en de LAG zodat je verder aan de slag kan met het uitschrijven van je projectfiche in het e-loket.

Stap 2. Projectindiening in het e-loket

Je dient je project in het e-loket. Zorg er voor dat je project ontvankelijk is. In het 'Handboek voor promotoren' vind je alle nodige info.

Stap 3. Afwachten van beslissing - start project

Nadat je project is ingediend in het e-loket, begint de goedkeuringsprocedure. De LAG laat binnen de 3 maanden (regulier project) na indiening weten of je project is goedgekeurd. Daarna kan jouw project snel van start gaan.

Belangrijkste stappen voor het indienen van een regulier project.

3.2. Soorten projecten

Microproject	<p>Max. 65% subsidie en max. projectkost 12.000€</p> <p>Beoordelings- en goedkeuringsprocedure: kort en slagkrachtig</p>
Reguliere projecten	<p>Max. 65% subsidie en groter dan microproject</p> <p>Zonder alle bepalingen die bij micro-,koepel- of samenwerkingsproject staan.</p>
Koepelproject	<p>Max. 65% subsidie en min. projectkost 50.000€.</p> <ul style="list-style-type: none">• Verzameling van verschillende projecten rond een gelijkaardige projectdoelstelling• Uitvoering onder de koepel van een coördinerende organisatie
Samenwerkingsproject	<p>Max. 65% subsidie en min 125.000€ projectkost per LAG.</p> <p>Elke LAG moet tijdens de looptijd van de programmaperiode minimaal één transnationaal samenwerkingsproject (laten) uitvoeren. Dit betekent een project samen met een ander LEADER-gebied buiten Vlaanderen. Samenwerkingsprojecten kunnen ook tussen Vlaamse LEADER-gebieden. Dit zijn dan interterritoriale samenwerkingen.</p>

→ ga naar www.leaderoostvlaanderen.be voor meer informatie over de soorten projecten

3.3. Algemene aandachtspunten

1. De promotor verkent (indien relevant) andere subsidiemogelijkheden. Zo bestaan er een heel aantal subsidies binnen het GLB, niet-productieve investeringssteun via VLIF, ...
2. Gezien de Provincie de opmaak van een lokale voedselstrategie aanbiedt via het Omgevingscontract, zetten we met LEADER vooral in op de uitvoering. Om continuïteit en kwaliteit van nieuwe projecten te stimuleren, is het noodzakelijk eerst een lokale of regionale voedselstrategie of een actieplan rond lokaal voedsel op te maken. Een participatief traject met de relevante actoren is daarbij cruciaal.
3. Een LEADER-project creëert een meerwaarde voor het gebied en maakt op een bepaalde manier een verschil met reguliere activiteiten.
4. Er worden nauwelijks groepen begunstigden uitgesloten. Zo kunnen ook feitelijke verenigingen, vennootschappen, verenigingen met een winstoogmerk en natuurlijke personen in aanmerking komen voor het indienen van een LEADER-project.
5. Investeringsprojecten zijn mogelijk maar moeten een duidelijke meerwaarde hebben. De cofinanciering aan grote lokale investeringsprojecten kan beperkt worden.
6. Infrastructuurprojecten met een grote impact op de ruimtelijke kwaliteit kunnen worden in voorgelegd aan de Provinciale Kwaliteitskamer.

3.4 De LEADER-methode

LEADER is meer dan alleen een subsidie.

Het gaat altijd om initiatieven van lokale bewoners, ondernemers en organisaties die een meerwaarde betekenen voor het gebied en die bijdragen aan de doelstellingen van de lokale ontwikkelingsstrategie.

Daarnaast kijkt de Lokale Actiegroep bij de selectie van projecten of ze uit het gebied zelf (bottom-up) tot stand zijn gekomen en draagvlak hebben in de regio, innovatief zijn, multi-sectoraal georganiseerd zijn, een voorbeeldfunctie kunnen vervullen voor anderen en samenwerking bevorderen binnen het gebied, met andere gebieden in Vlaanderen of zelfs met gebieden in andere Europese landen.

Contact

Dienst landbouw en platteland Oost-Vlaanderen – team platteland
platteland@oost-vlaanderen.be

09 267 86 61

Voor alle recente informatie en voor de volledige Lokale Ontwikkelingsstrategie, ga naar
www.leaderoostvlaanderen.be.